

21. Apr. 1843

FACTS

Date:

21. Apr. 1843

Page number:

Dagbog B, side 49-50

TRANSCRIPTION

21 April

Der gives enkelte Tanker og Forestillinger, som kan forfølge mig uden at jeg kan gjøre mig klart: hvorfor! Dertil hører Hegelianernes: Naturens Længelssuk efter Forløsning. Hvad vil det sige? jeg kan ikke forstaae det, men jeg føler en Længsel efter at fatte denne Tanke. Jeg seer det Underlige det Store i Naturens Ro og Alvor – det er som Toner fra en vældig Harpe, men forstaae dem kan jeg ikke. De gjenklinge dybt i mit Indre, og de samme Toner skulle ogsaa gjenklinge i mine Billeder. Jeg elsker dem, ja, disse Toner er mig den kjæreste Nydelse, paa samme Tid de vække Savn og Længslen, jeg veed ikke selv: hvorefter! – Göthe¹ har sagt: at alt i de nederste raee Blade, som omslutter Frøet ligger en Attraae efter en ædlere Udvikling – Planten frembringer nye, ædlere Blade – atter nye, finere og finere, indtil den i Toppen skyder sin deilige Blomst. See vi ikke det Samme i det Store i Verdensudviklingen, naar vi antage: [overstreget: at] [en] Urverden, der kun havde de raee Masser, uhyre Skove af Bregner – men ingen Blomst, intet Dyr, intet Menneske. Som vi nu see Jorden, yndig, frodigt blomstrende, befolket [overstreget: af] [med] talløse Skabninger, hvoraf dog vel mange lovprise Gud, deres Skaber, for Livet – hvilken uhyre Forskjæl! Selve Overgangene synes jeg at øine, naar jeg hører om de fundne Levninger af uhyre Dyreskikkelser, der nu ere uddøde paa Jorden, og det er mig, naar jeg betragter Elephanten, som den mere hører en Forverden til, denne underlige Skabning, der kan blive et Par hundre[de] Aar gammel, og kunde •50• søndertræde hver Skabning, der lever om den; men den lader sig villig tæmme og erkjender næ saa at sige derved en aandelig Overlegenhed, den maa bøie sig for. – Er der ikke ogsaa i mig en saadan Fremadskriden, gjærer der ikke ogsaa i mig et saadant Liv, der længes efter at yttre sig, udtale sig? Men der gaaer Mennesker paa denne Jord, som hentæres af en saadan Længsel, Mennesker, som mangle Evnen til at udtale dem – de gaae bort til deres Skaber, uforstaaede, der[es] Liv var sørgeligt, deres Haab maa staa til høiere Verdener. – Underligt, underligt er Livet! vi tænke – de Lærde gruble og gruble – og til sidst maa vi dog Alle stævne til Gaaden, den store Gaade, som Skaberen ikke har givet Nogen at kunne løse. Selv den Klogeste den Stolteste skal dog ydmygt føle: der er sat Bomme, hvorover hans Tanke ikke kan flyve.

¹ Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832).

21 April

Der gives enkelte Tanker og Forestillinger, som kan forfølge mig inden at j kan gøre mig klart: Hvorfor! Dertil hører Plegelianernes: Naturens Længselssik efter Fødsel. Hvad vil det sige? j kan ikke forstå det, men j føler en Længsel efter at fatte denne Tanke. Jy seer det Underlige i Naturens Ro og Alvor - det er som Toner fra en veldig Klæppe, men forståer dem kan j ikke. De gjenklinge Lykt i mit Andet, og de samme Toner skaller ogsaa gjenglinge i mine Billeder. Jy elsker dem, ja, disse Toner er mig den kjæreste Njdselse, paa samme Tid de vække Laan og Længsel, j veed ikke selv: hvorefter! - Götthe har sagt: at alt i de nederste naa Blade, som omstøtte Frøet ligger en Attraa efter en ædlere Udvikling - Planter frembringer nye, ædlere Blade - eller nye, finere og finere, indtil den i Toppen skjæder sin deilige Blomst. See vi ikke det Samme i det Store i Verdens udviklingen, naar vi antage: ^{en} ~~et~~ Mænden, der him havde de naa Messer, i hvilke Skove af Bægre - men ingen Blomst, intet Dyr, intet Menneske. Som vi nu see Jorden, grønt, fradigt blomstrende, befuldt af tallose Skabninger, hvoraf dog vel mange laagne Gud, deres Skaber, for Ljæb- hvilken i hvilke Forskjel! Selve Overgangene synes j at være, naar j hører om de færdige Levinger af de i hvilke Dyr skikkelser, der nu ere viddes paa Jorden, og det er mig, naar j betragter Elefanten, som den mere hører en Forvæddet til, denne underlige Skabning, der kan blive et Par hundre Aar gammel, og kunde

søndtræde hver Skabning, der lever om den; men
den lader sig villig tæmme og erkjender sig selv
at sigge derved en aandelig Overlegenhed, den maa ber-
e sig for. — Er der ikke ogsaa i mig en saadan Frem-
adskriden, opreiser der ikke ogsaa i mig et saadant Liv,
der leenges efter at yttre sig, indtale sig? Men der gaar
Mennesker paa denne Jord, som hentes af en saa-
dan Længsel, Mennesker, som mangler Loven til
at indtale dem — de gaar bort til deres Skaber, ufer-
staaede, der^{es} Liv var sørgeligt, deres Plaat maa
staae til Høiers Næder. — Underligt, imderligt
er Livet! vi tænke — de Leende gruble og gruble — og
til sidst maa vi dog Alle staae til Gaaende, den store
Gaaende, som Skaberen ikke har givet Nogen at kunne
løse. Selv den klogeste den Stalteste skal dog ydmygt
føle: der er et Romme, hvorover hans Tanke ikke
kan flyve.

26 April

Jeg var idag til Alters hos den gamle Prof. Proerser, der
rigtig nok bliver for gammel til at forrette Tjenesten i Kirken.
Jeg kunde have trægt til et kraftigt Guds Ord ved denne
Leilighed, og havde ogsaa hellere sagt derhen, naar jeg vid-
ste det var at være værdt, dersom ikke flue af Familien
har deltaget i denne blandling i Anledning af
Joathims Confirmation.

29 April

Pæsi og Prosa er som Ald og Vand. Jeg elsker Pæsi
der lever hos Fallet i det Sagn og Læng, Ingen kan
elske den mindre end jeg; men jeg hader disse Lænde